2026-06-16

Bli en del av underläkarnas första hjälpen-kit

Är du sugen på att engagera dig fackligt? I den här artikeln vill vi lyfta fördelarna med fackliga uppdrag och bemöta oro. Visste du att fackliga uppdrag kan vara del av att uppfylla målen för utbildningstjänster?

Underläkare som engagerar sig i sina arbetsplatser och för bättre arbetsvillkor fyller en viktig funktion för kollegorna och arbetsplatsen. I den här artikeln går vi igenom några olika, vanliga former av fackligt engagemang och hoppas kunna inspirera till att fler engagerar sig. Tycker chefen att det är dåligt att man engagerar sig? Ibland uttrycker underläkare en oro för att fackligt engagemang under utbildningstjänst kan leda till att arbetsgivaren ser mer negativt på den som är fackligt engagerad och att det försämrar möjligheterna till att exempelvis få en ST eller specialist-
tjänst på kliniken. Vår erfarenhet visar på det motsatta. Fackligt engagerade är ofta uppskattade av sina chefer, visar på engagemang för sin arbetsplats och dess utveckling. Båda parter vill ju att verksamheten ska bli bättre och målet är att man ska arbeta tillsammans för den utvecklingen.

Fackligt engagemang kan vara del av måluppfyllelsen

Fackligt förtroendeuppdrag kan vara del av att uppfylla målen för både AT och ST, inkluderat BT, och således inte leda till förlängning av utbildningstjänst. SYLF har tillsammans med Läkarförbundet tagit fram exempel på vilka utbildningsmål som berörs utöver ledarskapsmålen, samt exempel på aktiviteter för måluppfyllelse.

Vi rekommenderar att man har en dialog med sin handledare och studierektor så att man har samma syn på vilka mål det fackliga engagemanget ska ha och i vilken omfattning det ska ske.

Sveriges yngre läkares förening
www.sylf.se
kansli@sylf.se
08-790 33 66
Villagatan 5
114 32 Stockholm

Fackligt engagemang kan vara del av måluppfyllelsen

Fackligt förtroendeuppdrag kan vara del av att uppfylla målen för både AT och ST, inkluderat BT, och således inte leda till förlängning av utbildningstjänst. SYLF har tillsammans med Läkarförbundet tagit fram exempel på vilka utbildningsmål som berörs utöver ledarskapsmålen, samt exempel på aktiviteter för måluppfyllelse. Se QR-koden bredvid.

Vi rekommenderar att man har en dialog med sin handledare och studierektor så att man har samma syn på vilka mål det fackliga engagemanget ska ha och i vilken omfattning det ska ske.

OLIKA FORMER AV FACKLIGT ENGAGEMANG

Förtroendeuppdrag i Läkarförbundets lokalavdelning

Är du förtroendevald till den lokala läkarföreningens styrelse omfattas du av flera rättigheter. Möten med styrelsen, arbetsgivaren om exempelvis AT-läkarnas arbetsmiljö eller medlemsärenden, sker på betald arbetstid. Du omfattas också av förtroendemanna-lagen vilket ger dig rätt till skälig ledighet från ditt vanliga arbete för att genomföra uppdraget. De flesta studierektorer anser att lokalfackligt arbete kan vara del i att bland annat uppnå målen för ledarskap och kännedomen om sjukvårdens organisation för AT och ST/BT. Lokalfackliga uppdrag brukar således inte medföra någon förlängning av utbildningstjänsten.

Förtroendevald i SYLF:s lokalavdelningar

Har du ett uppdrag i en lokal SYLF-styrelse? Grattis, då har du världens roligaste uppdrag!

I lagens mening räknas en facklig organisation som den förening som företräder medlemmarna gentemot central arbetsgivarorganisation eller arbetsgivare. Det vill säga att Läkarförbundet och den lokala läkarföreningen sitter på det fackliga mandatet. Då SYLF är en yrkesförening i Läkarförbundet omfattas SYLF-aktiva inte automatiskt av samma rättigheter som de som är engagerade i den lokala läkarföreningen. Möten sker inte på betald arbetstid och man omfattas inte automatiskt av förtroendemannalagen.

På vissa håll anmäler den lokala läkarföreningen SYLF-aktiva som fackliga förtroendemän till arbetsgivaren vilket ger tillgång till vissa rättigheter och möjligheter.

Uppdrag på kliniken/verksamhetsområdet

Den som är intresserad av det lokala arbetsmiljöarbetet och vill engagera sig på sin klinik kan utses till fackligt ombud. Man företräder då kollegorna på kliniken gentemot arbetsgivaren och för talan för läkarna på arbetsplatsen. Här nedan kan du läsa mer om olika typer av uppdrag och vilka villkor du omfattas av.

Fackligt ombud och skyddsombud

För att bli fackligt ombud behöver du först lyfta frågan och bli vald av läkargruppen, exempelvis på ett läkarmöte eller utbildningstillfälle. Därefter fastställer den lokala läkarföreningen att du får uppdraget och anmäler dig som samverkanspart till din klinik/verksamhetsområde.

Det är också möjligt att bli utsedd till skyddsombud. Oavsett om man är fackligt ombud eller skyddsombud omfattas man av förtroendemannalagen. Det betyder att man har ett lagligt skydd mot repressalier och rätt till ledighet i den omfattning som uppdraget påkallar, exempelvis för att förbereda sig för samverkan, prata med kollegorna inför risk- och konsekvensanalyser och delta vid chefsrekrytering. Reglerna för anställningsskydd kan även vara till den fackligt förtroendevaldas fördel vid uppsägningar på grund av arbetsbrist.

Driv frågor som är viktiga för dig och dina kollegor

Som fackligt förtroendevald på arbetsplatsen kan man exempelvis driva frågor om möjligheten att få till utbildning och studietid, samt om schemaläggning och jourtjänstgöring. För AT eller fristående BT-läkare som inte har någon fast arbetsplats är man kollegornas representant i till exempel i de lokala AT-/ BT-råden samt företrädare för kollegerna gentemot lokala utbildningsorganisationen och dess chefer.

Ersättning vid fackligt uppdrag på kliniken

Flera arbetsgivare tillämpar ett litet lönetillägg för uppdraget som fackligt ombud. Andra ser det som meriterande och viktigt för verksamheten och premierar det i lönerevisionen. Oavsett vilket ska den tid som uppdraget påkallar frigöras i schemat.

Text: Julia Borg, tidigare förste vice ordförande i SYLF

Moderna Läkare nr 3 - 2025